

LOZORNO

Spravodaj obce Lozorno

ročník XVIII : číslo 2 : marec/apríl 2020

zadarmo

Včeličky aj počas karantény pilne pracujú. Autor fotky: Peter Vrbínčík

Hrdinovia súčasnej situácie

Ako to zvykne bývať, mimoriadna situácia si vyžaduje mimoriadne riešenia. Nie každé funguje hneď optimálne. Riešenie, ktoré zafunguje vždy a patrí medzi najúčinnnejšie, je ochota pomôcť. Chcem využiť nasledovné riadky na vyjadrenie úprimnej vďaky všetkým, ktorí sa ochotne zapojili do riešenia tejto náročnej situácie s COVID-19. Na úvod by som chcel poďakovať členom krízového štábu za ich expertízu. Moje poďakovanie patrí:

MUDr. Michalovi Horváthovi, JUDr. Lacovi Krechňákovi, Ing. Pavlovi Mikuláškovvi, Mgr. Róberovi Peťkovi a nášmu koordinátorovi Jakubovi Mikuláškovvi.

Špeciálne chcem vyzdvihnúť obetavé panie krajčírky za to, že sa nechali na pár dní „prikovať“ k šijaciemu stroju a žehličke. Lozorno tak inšpirovalo aj iné samosprávy. Rúška spod ich šikovných rúk máte možno aj vy alebo vaši blízki doma. Rúška šili pre našich seniorov, ktorých vírus COVID-19 najviac ohrozuje. Srdečne ďakujem vyjadrujem krajčírkam:

Lydke Dujničovej, Marte Kavicej, Anke Karovičovej, Marte Balogovej a Renáte Ščasnej. Naši členovia obecnej polície a môj syn Ján ich operatívne roznosili seniorom. Práve obecná polícia patrí k

tým zložkám, ktoré sú najviac konfrontované situáciou a musia denne čeliť novým výzvam. Vážim si ich nasadenie a prístup!

Keď sme potrebovali zabrániť väčšej koncentrácii turistov v obci (a veru by sa nám vtedy zišlo viac takých posádok), mimoriadne vhod nám prišla ochota vedenia dobrovoľníckeho hasičského zboru. „Požičali“ nám skvelých chalanov - hasičov, ktorí aktívne pomáhali koordinovať dopravu na Zvončinskej a Karpatskej spolu s našimi policajtmí. Konkrétne ďakujem:

Marošovi Jurovatému, Matúšovi Mancovi, Matejovi Pirušovi, Lukášovi Štetákovi, Martinovi Jurovatému, Samovi Mačali a Martinovi Morávkovi za fantastické nasadenie a ochotu!

V Lozorne máme skvelý potenciál. Vďaka pánovi Vladimírovi Bezákovi sme všetkých „návštevníkov“ mohli lokalizovať mimo bezprostrednej blízkosti obydli našich občanov. Veľmi si vážime, že nám poskytol pozemok na „záchytné parkovisko“. Ďakujeme!

Rovnako aj pracovníci Lozorno, s.r.o. pracovali a pracujú operatívne a významnou mierou pomáhajú situáciu zvládnuť. Chcem spomenúť ešte pána

Eliáša a poďakovať za džúsy pre tých, ktorí pomáhajú a pre našich seniorov. Rovnako i firme Birell, ktorá našim hrdinom poslala nealko-pivko. Ceníme si prístup vedenia lekárne Verbena, ktoré poslalo vitamíny našim dôchodcom.

V takejto situácii nesmierne povzbudí, ak sa ozve človek, ktorý v rámci svojich skúseností, znalostí, či možností chce priložiť ruku k dielu. Ďakujem tým, ktorí vyplnili dotazník a sú pripravení „priskočiť“ ako dobrovoľníci, keď ich vyzveme na pomoc. Ďakujeme pani Eve Kempnej - školskej psychologičke, ktorá zdvihne telefón (0948 004 700) seniorom, ktorí sa môžu cítiť osamotení.

Je vás viac, na ktorých sa osobne alebo sprostredkovanými obraciam so špecifickými požiadavkami, alebo ktorí sa nám sami hlásite. Je radosť vidieť a cítiť, že vnímate rovnako, že sme na jednej lodi. A teraz viac, ako kedykoľvek inokedy potrebujeme držať spolu. Sú to krásne gestá, veľmi si to ceníme!

Ešte však nie sme na konci mimoriadnej situácie, zoznam vďačnosti preto nemôže byť konečný a bude sa rozširovať. Ak sa v ňom nenájdete, vedzte, že si vašu pomoc a ochotu rovnako úprimne vážime. Zo srdca ďakujem! Buďte zdraví!

Váš starosta

Dôležité čísla

Starosta	+421 905 530 623
Obecný úrad	+421 (2) 6920 4311
Obecná polícia	+421 918 411 583
Hlásenie požiaru	+421 (2) 659 68 804
Ohlasovňa požiarov je na Požiarnej zbrojnici a v dňoch pracovného voľna a v noci sa požiar hlási spustením sirény.	+421 948 610 167
	+421 915 507 684
Lozorno, s. r. o.	+421 948 522 506
poruchy vody, kanalizácie a iné	+421 (2) 6920 4320

Oznamy obce

Nádoby na separovaný odpad

Oznamujeme občanom, že obec ešte bude doobjednávať nádoby na separovaný odpad (plast a papier), nádoby budú 240 litrové, cena za nádobu je 35€. Kto má záujem, môže sa prihlásiť do 20.5.2020 prostredníctvom linku: <https://forms.gle/P5b6QwKB-23G325iB6> alebo telefonicky na číslo 02/6920 4318. Toto je posledná možnosť objednávky, už objednávať nebudeme.

Aktualizácia prevádzkových opatrení na obecnom úrade

Obecný úrad v Lozorne je až do odvolania dočasne v prevádzke s obmedzeným režimom prístupu verejnosti.

V stránkových dňoch funguje **podateľňa** a to nasledovne:
pondelok od 8:00 hod. do 11:00 hod.
streda od 14:00 hod. do 17:00 hod.
piatok od 8:00 hod. do 11:00 hod.

Vo výnimočných a neodkladných prípadoch je aj výkon **matričných a overovacích úkonov** možný len v stredu od 14:00 hod. do 15:30 hod. a v piatok od 9:30 hod. do 11:00 hod.

Úhrada poplatku za odvoz odpadu na **zberný dvor je možná len:**
v stredu od 15:30 hod. do 17:00 hod.
v piatok od 8:00 hod. do 9:30 hod.

Opatrenia slúžia na ochranu vás, občanov ako i zamestnancov nášho obecného úradu.
Obec Lozorno vám ďakuje za poro-

zumenie a rešpektovanie uvedených opatrení.

V Malackách sa môžete dať otestovať

V areáli Nemocnice Malacky funguje odberové pracovisko, kde sa môžete dať otestovať na COVID-19 ako SAMOPLATCA. Vzorku odoberá zdravotník priamo z auta, ktorým sa záujemca dovezie na vyšetrenie. Najneskôr do 48 hodín testovaný človek dostane SMS, respektíve e-mail s výsledkom vyšetrenia. Všetky podrobné informácie vrátane pokynov pred odberom a ceny vyšetrenia sú dostupné na webovej stránke www.medirex.sk.

Stručné správy z obce

- absolvovali sme informačné stretnutie s organizáciou OMAPO, ktorá prevádzkuje sociálny taxík v 5 obciach na juhu Slovenska
- začali sa projekčné práce na rekonštrukcii havarijného stavu lávky a mosta na Staničnej ulici
- vysúťažili sme dodávateľa odvodnenia dažďovej vody vzhľadom na havarijný stav na Borovicovej a Zvončinskej ul.
- zamestnanci Lozorno s.r.o. začali práce na obecnej zeleni, vysadili kvety pri potravinách Jednota, opravili poruchu na vodovode na futbalovom ihrisku, upratujú jednotlivé ulice

- pripravujeme formulár pre žiadosti na príspevok pre rozvoj detí a mládeže. Nárok na príspevok budú mať deti s trvalým pobytom v Lozorne, s tým že jeden rodič ho musí mať tiež.

Nech žije máj, lásky čas!

Máj sa považuje za najkrajší mesiac v roku a to najmä pre teplejšie slnečné lúče, ktoré prírodu obliekajú do pestrofarebných kvetinových šiat. Príroda sa rozzeľená obvykle už v apríli, ale rozkvitá až v máji. A prináša už aj prvé plody čerešne májovky, prvé jahody. A prichádzajú aj prvé letné tridsaťstupňové teploty a poteší aj teplý májový dážď.

Slnko v tomto mesiaci rýchlo stúpa na oblohu, vnútrozemie Európy sa výrazne prehrieva a zväčšuje sa teplotný kontrast medzi pevninou a oceánom. Teplý vzduch vo vnútrozemí kontinentu stúpa hore a do uvoľneného priestoru pri zemi preniká chladnejší vzduch. Výsledkom sú ľadoví muži. Ak prúdi studený vzduch od západu bude pršať a bude chladno cez deň, ale keď sa vyjasní v studenom vzduchu zo Škandinávie, hrozia v noci a ráno mrazy.

Ak je máj teplý a vlhký, rastliny môžu dobre rásť v júni. Ak je máj veľmi teplý, nasleduje obyčajne studený a mokrý jún, skrátka priam ukázková Medardova kvapka. Ak je máj chladnejší, tak sa asi ani Medardova kvapka v júni výraznejšie neprejaví a viac dažďa spadne v júli. Rastliny sú tak

menej odolné a viac ich postihujú mnohé hubové choroby. Konečne si môžeme vychutnať májové búrky, pretože nám sľubujú bohatú úrodu. Veď keď hrmí, nemrzne!

Pranostiky viažuce sa k tomuto obdobiu:

- Aj časté hrmenie dobrý rok sľubuje, sedliak sa hustému žitu zaraďuje.
- Ak je v máji mnoho búrok, bude veľmi veterné leto.
- Ak v máji na nebi často búrka vstáva, potom celé leto tuhé vetry máva.
- Ak padá sneh v máji, bude hojne trávy.
- Máj zdravým poskytuje mnohé slasti a nemocným na neduhy lieky a masti.
- Májový dážď padá – zlato padá.
- Máj kvety dáva a stromy listami odieva.
- Májové blato, pre hospodára zlato.
- Májové hrmosty nerobia trampoty.

Peter Jurčovič (Slovenské pranostiky na celý rok)
spracovala Gabika Ulehlová

Budeme zajtra lepší?

Prečo si kladiem túto otázku? Len pred pár týždňami sme zažili to, čo možno nezažije svet ďalších 100 rokov. Možno je to len skúška, ktorou sa máme pripraviť na iné ťažšie situácie. Svet sa zastavil doslova zo dňa na deň. Narodeninové oslavy, festivaly, koncerty, svadby, bohoslužby boli zrušené. Každý z nás pocítil tú zmenu. Mnohí z vás dokázali nájsť v nej pozitíva. Pre mnohé rodiny

po veľmi dlhom období nastal čas opäť byť spolu, jesť okolo jedného stola, prečítať si knihu, pozrieť si zoznam filmov, na ktoré sme nemali čas.

Neviditeľný nepriateľ zmenil aj chod úradu. Ľudia pochopili, že ich konflikty so susedom musia ísť stranou, že sa potrebujeme sústrediť na opatrenia, ktoré ochránia obyvateľov Lozorna pred pandémiou. Boli sme prvou obcou na Slovensku, kde miestne krajčírky začali šiť rúška pre našich seniorov. Urobili sme ďalšie opatrenia, v dobrej vôli chrániť vás a pritom neporušiť zákon a byť ohľaduplní aj voči iným obyvateľom našej krajiny.

Obdobie, ktoré máme za sebou nám dalo príležitosť zamyslieť sa, zažiť strach a zároveň si uvedomiť, že nás nesmie ovládnuť. Život ide ďalej. Potrebujeme odvahu. Silu k odvahe nájdeme v srdci, v добрote, ochote pomôcť, v sile zabudnúť na seba, na svoje záujmy, na svoje pohodlie podobne, ako to dokázali naši hasiči, polícia, naši obyvatelia, ktorí sa prihlásili ako dobrovoľníci, ale

bo ako to denne robia lekári a zdravotnícky personál.

Všetkým vám v Lozorne ďakujem za rešpektovanie pravidiel, porozumenie, ktoré ste prejavili, sebazaprenie, povzbudzovanie tých, ktorí klesali na dušu, pomoc s nákupmi potravín, liekov, a podobne. Tým, ktorí nerešpektujú pravidlá, opätovne pripomínam, že podceňujú situáciu a ohrozujú zdravie iných. Môžete byť totiž nosičom vírusu COVID-19 a pritom nemať žiadne príznaky. Zdôrazňujem, že nosenie rúška je povinné!

Verím, že táto skúška, ktorou si prechádzame nás zmení k lepšiemu, k väčšej ohľaduplnosti, budeme viac času tráviť so svojimi rodinami, mať záujem o to, čo sa deje v našom okolí, chuť pomôcť, priložiť ruku k dielu.

Želám vám krásnu jar a odvahu zmýšľať v dobrom, pozitívne o iných a venovať sa zmysluplným veciam.

Ľuboš Tvrdoň, váš starosta

Veľkonočné stromy nás aspoň na chvíľu spojili

Veľkonočný strom v parčíku pred Centrom kultúry Lozorno

Tohtoročná Veľká noc bola iná, ako po minulé roky... Tichšia, bez šibačov, voňaviek, korbáčov a možno aj suchšia (bez vody - tej „z kýbla“). Ale urobili sme si ju SPOLOČNÚ aspoň trošku, v rámci možností, symbolicky. Ďakujeme, že ste sa aj so svojimi deťmi zapojili do našej výzvy s názvom „Veľkonočný strom“ a vyzdobili ste vami vyrobenými vajčkami a ozdobami určené stromy na dvoch miestach v obci – v parčíku pri

CK Lozorno a pred obecným úradom. (Za nápad ďakujeme Radke Švalekovej, ktorá niečo podobné videla v Čechách).

Ozdobené stromy nám symbolizovali to, že i keď sme „lokalizovaní“ iba v najužšom kruhu rodiny (niektorí možno sami), nie sme v tom sami. A ešte možno to, že tak, ako každé vajčko je iné, dokážu visieť na jednom strome, keď majú spoločný cieľ (a dokonca to

aj dobre vyzerá). Tak aj my sa napriek všetkým možným rôznorodostiam, ktoré nás od seba odlišujú, dokážeme rešpektovať a žiť v pokoji a radosť. Hlavne v tomto náročnom a neistom čase.

V.M., foto: B.H.

Veľkonočný strom v parčíku pred obecným úradom

Bezplatná (právna) pomoc pre Lozorňanov

Prechádza vaša rodina špecifickou situáciou (napríklad v súvislosti s dedičstvom, rozvodom, susedskými spormi, dovolenkami, lekárskou starostlivosťou, exekúciou, šikanou v škole a pod.) a potrebujete poradiť?

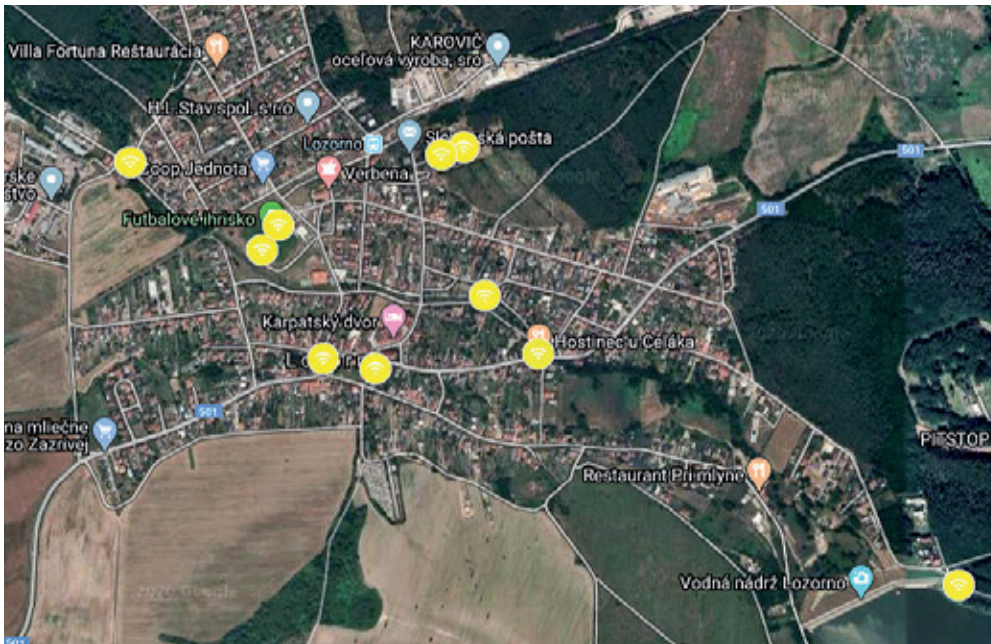
Obec Lozorno nadviazala spoluprácu s tímom odborníkov v rámci portálu Servis pre ľudí a rodiny, na ktorý sa odteraz môžete bezplatne obrátiť s vašimi konkrétnymi otázkami. Prak-

ticky to funguje tak, že na emailovú adresu poradenstvo@iservispreludi.sk pošlete svoj podnet, otázku. Do textu/predmetu emailu nezabudnite uviesť, že ste z Lozorna. Vašu otázku následne spracuje tím odborníkov na danú oblasť a zašlú vám odpoveď. Riešené otázky budú zovšeobecnené a zverejnené spolu s odpoveďou, aby si ľudia mohli vzájomne a rýchlo pomôcť. Súčasne každý obyvateľ obce si môže pozrieť všetky informácie, ktoré boli

doteraz zverejnené na portáli pomocou prihlasovacích údajov, ktoré mu v prípade záujmu obec poskytne. Môže sa tak oboznámiť s rôznymi informáciami a podnetmi, ktoré už v minulosti naši odborníci riešili. Okrem bežných rodinných záležitostí sú tiež veľmi zaujímavé informácie z oblasti poľovníctva, rybárstva, energetiky, poštových služieb a pod.

Vlasta Miklošová, kancelária starostu

V Lozorne máme od apríla na vybraných miestach voľnú Wifi

- Priehrada Lozorno, altánok
- Budova ZŠ Lozorno
- Jedáleň v ZŠ Lozorno
- Autobusová zastávka oproti Hostincu U Celáka
- Autobusová zastávka oproti obecnému úradu
- EDUbox na Jelšovej ulici
- ihrisko na Kozinci
- Sála CK Lozorno

Obec Lozorno reagovala na výzvu Európskej komisie na vybudovanie a prevádzkovanie bezplatného internetového pripojenia na verejných priestranstvách, či v strediskách verejného života. Koncom marca zrealizovala projekt pod názvom: **WiFi4EU**

- Podpora internetového pripojenia v miestnych spoločenstvách. Vďaka nemu sa môžete v Lozorne zdarma pripojiť na wifi sieť v týchto lokalitách:

- Sála ŠK Lozorno
- Futbalový štadión: tribúna a budova ŠK

Iniciatíva WiFi4EU je systémom podpory na poskytovanie kvalitného prístupu k internetu miestnym obyvateľom a návštevníkom v centrách miestneho verejného života, vo vnútorných alebo vonkajších verejných priestoroch.

Tento projekt bol financovaný z prostriedkov Európskej únie.

Jar

Slnko, budík živý,
bozkom lúča hladí.
Objatie hrejivé,
to slnko májové.
Nepočúť slová zbytočné,
len vtáky vôkol spevávajú.
Farby, vône, krásy kvetov,
neopisat jednou vetou.
Chlad už oči žmúri,
vetrík občas zúri.
Teplo vidieť na ľuďoch,
teplo vidieť v úsmevoch.
Len pohľad na tej raj,
a vedno, že je jar.

Autor básne: Klára Filasová

Vitazná fotografia súťaže na tému „Čaro jari“. Autorka fotky: Mikuláška Abelová

Janke Masárovej k 80-tke

„V predvečer krásnych narodenín, prichádzame s pozdravením a so želaním všetkého dobrého, čo si praješ od Pána Boha samého.“

Prajeme Ti dobré zdravie, svieži um a nech Ťa ľúbia Tí, na ktorých Ti záleží.

Milá Janka, pri tak významnom jubileu, rád sa človek obzrie späť. Dovoľ, aby sme si pripomenuli a poďakovali Ti za 40 rokov účinkovania v našom speváckom súbore. Vždy bolo na Teba spoľahnúť, že

prídeš na vystúpenie i na nácvik. Vždy bolo na Teba spoľahnúť, že pesničky perfektne ovládaš. A tak je to s Tebou aj v cirkevnom zbore pri svätých omšiach, či pri pohrebných obradoch. Kus dobre odvedenej práce je za Tebou v ženskej organizácii. Ako členka výboru si pomáhala zorganizovať spoločenské akcie, zábavy, oslavy rôznych výročí, a s tým spojené vedenie pokladne. Svedomito si vykonávala prácu poslankyne obecného úradu. Opakovane si bola členkou a predsedníčkou volebnej komisie, odpracovala si mnoho hodín na TJ Lozorno. S našou TJ si bola vlastne zrastená od mladí. Ako hádzanáčka i cvičenka a účastníčka celoštátnych spartakiád.

Nás teší, že sme spoločne prežili toľko veľkých a veselých príhod okorenených Tvojimi vtipmi a básničkami. Obdivovali sme Tvoju guráž ísť na súťaže hovoreného slova v záhoráčtine. Vieme, že máš rada tanečné melódie, že si prvá do tanca. Jedným slovom: „do roboty šikovná a k muzike richtovná“.

Nuž nech Ti dobrá nálada dlho vydrží a naďalej nech Tvoja prítomnosť je pre nás všetkých obohatením. Zo srdca prajú:

Speváčky, 20. apríl 2020

Chráňme seba i svoje okolie

Pandémia koronavírusu sa výrazne dotýka nás všetkých - života rodín, zamestnancov, zamestnávateľov či živnostníkov. Situácia v akej sme sa ocitli je nepoznaná a vyžaduje prispôbenie sa opatreniam, ktoré pre nás pripravili predstavitelia našej krajiny a obce. Aj niektorí z nás, obyvateľov, sú momentálne v statuse práce z domu alebo ich zamestnávateľ stratil odbyt svojej výroby alebo činnosti a sú momentálne doma bez práce s obmedzeným alebo žiadnym príjmom.

Aby sme čo najmenej pocítili negatívne dôsledky tejto krízovej situácie v sociálnej a zdravotnej oblasti, mali by sme čo najsvedomitejšie dodržiavať nariadenia vlády a hlavného hygienika:

- Povinnosť nosiť rúško všade mimo svojho bydliska.

Kto si rúško nedokáže zabezpečiť, môže požiadať o poskytnutie obecný úrad.

- Dodržiavať dvojmetrový rozstup v rade (vonku aj vnútri).

Je faktom, že v súvislosti s týmto opatrením sa niekedy spomaľuje nakupovanie, je potrebné dlhšie čakať. Preto budme tolerantní a trpezliví.

- Ústredný krízový štáb SR a Úrad verejného zdravotníctva SR odporúčajú občanom SR obmedziť mobilitu mimo bydliska na nevyhnutnú mieru – dochádzanie do práce, zabezpečenie základných životných potrieb (zabezpečenie potravín, hygieny, liečiv, domácej sociálnej starostlivosti, zariadenia chorých a zomierajúcich), nevyhnutná návšteva zdravotníckeho zariadenia.

- Vláda vyzýva rodičov, aby v súvislosti s prerušením vyučovania nedávali deti do opateru starým rodičom z dôvodu možného šírenia nákazy. Priebeh ochorenia u nich môže byť komplikovanejší.

- Pre seniorov nad 65 rokov sú určené špeciálne otváracie hodiny v obchodoch, a to teraz od 9:00 h do 11:00 hod.

Ak má byť toto opatrenie účinné, musia ho rešpektovať všetci, teda aj seniori. Milí naši starkí, dávajte si na seba pozor!

- Vláda SR a Úrad verejného zdravotníctva SR vyzvali seniorov, aby pre riziko ochorenia COVID-19 vychádzali zo svojho domu či bytu len v nevyhnutných prípadoch. Štát seniorom odporúča, aby radšej požiadali o pomoc iných, eliminovali sociálny kontakt s druhými ľuďmi, a to aj s rodinnými príslušníkmi. Vláda je pripravená v prípade nutnosti aj prijať zákaz vychádzania pre konkrétne skupiny ľudí.

Pre tieto potreby náš obecný úrad zriadil infolinku – č. 0910 908 772, na ktorú sa môžete dovolať v čase od 8:00 do 18:00 hod. a požiadať o pomoc (nákup potravín, liekov...). Tiež je zriadená databáza dobrovoľníkov, ktorí sú ochotní v našej obci takto požadované služby zabezpečiť.

- Vláda vyzýva seniorov, aby MHD a verejnú dopravu využívali iba v nevyhnutných prípadoch.

Starostlivosť o seba, nosenie rúška a pravidelná dôsledná hygiena rúk sa

Infolinka ÚVZSR:

0917 426 075

novykoronavirus@uvzsr.sk.

Infolinka obce Lozorno:

0910 908 772 (8:00 - 18:00 hod.)

nám vráti v zdraví nás samotných a nášho okolia. Prosím, komunikujme s okolím, správajme sa k sebe zodpovedne a bezpečne, ochraňujme svoje zdravie a tiež zdravie našich najbližších. Sledujme nariadenia a odporúčania krízových štábov s vážnosťou a súčasne s pokojom a rozvahou. V neposlednom rade majme tiež uznanie k personálu obchodných a poštových služieb, ich práca je únavná, namáhavá a v súčasnosti aj riziková.

Jana Trnková, soc. komisia

Spoločne

Potrebuješ povolenia dodržiavať opatrenia.
Zahalené ústa, nos,
s pokorou rúška nos.
Prázdne cesty, ulíc, miest,
len pár policajných viest.
Sestričky, doktori v nasadení,
v nebezpečenstve posadení.
Známi, priatelia v nedohľadne,
sociálny život márne hladne.
Dusíš sa množstvom času,
prehltenej svojho hlasu.
Pocituješ - voľnosť chýba,
si zdravý, to je výhra!
Nič z toho ti neublíži,
deň vyzdravenia sa už blíži.
Zotrvaj ty, ja aj on,
a čo chvíľa pôjdeš von.

Autorka básne: Klára Filasová

PORADŇA STAVEBNÉHO ÚRADU

Drobné stavby a stavebné úpravy, čím začať?

Chcete si postaviť na záhrade altánok s posedením, prístrešok pre auto, spevnené plochy pre pohodlné parkovanie pre 2 autá, menší bazén či oplotenie? Alebo ste kúpili starší dom a idete rekonštruovať okná, opravovať fasádu? Vo všetkých týchto prípadoch ste povinní podať ohlásenie drobnej stavby príp. stavebnej úpravy. Drobná stavba, ako sú tieto stavby pomenované Stavebným zákonom musí plniť doplnkovú funkciu pre hlavnú stavbu, ktorou je vo väčšine prípadov rodinný dom a zároveň nemôže podstatne ovplyvniť životné prostredie. Nesmie teda ísť o hlavnú stavbu určenú na bývanie, ale skôr ide o jej doplnenie. Drobné stavby sa realizujú najčastejšie k stavbám určeným na trvalé bývanie, občianske vybavenie, výrobu a skladovanie, či k stavbám postaveným za účelom rekreácie, teda rôznym chatám, či záhradným domom. Z hľadiska rozmerov nesmie zastavaná plocha prízemnej drobnej stavby presiahnuť 25 m². Za stavebné úpravy sa považujú aj niektoré rekonštrukčné práce vykonávané v bytoch, či domoch, napríklad rekonštrukcia bytového jadra. Každá drobná stavba, ktorá svojimi vlastnosťami, parametrami alebo využitím spĺňa definíciu zo zákona, sa musí pred svojim uskutočnením ohlásiť. Mnoho ľudí tak však nespriaví kvôli tomu, že si myslia, že ich stavebné práce nemožno pokladať za drobnú stavbu, či stavebné úpravy.

Drobné stavby, ktoré vyžadujú ohlásenie sú napríklad:

- kôlne, sklady na náradie, letné kuchyne, prístrešky, zariadenia na nádoby na odpadky či stavby na chov drobných zvierat, sauny, bazény
- podzemné stavby s hĺbkou max. 3 m, napríklad samostatné pivnice, žumpy
- oplotenie
- prípojky stavieb a pozemkov na inžinierske siete a to vrátane telekomunikačnej prípojky.

Medzi stavebné úpravy, ktoré vyžadujú ohlásenie napríklad patrí:

- úpravy, ktorými sa podstatne nemení vzhľad stavby a nezasahuje sa do nosných konštrukcií stavby, napríklad búranie nenosných deliacich priečok, výmena strešnej krytiny za inú, zateplenie domu
- výmena alebo rekonštrukcia existujúceho oplotenia.

Sú situácie, kedy nie je potrebné ohlásenie drobnej stavby a to z dôvodu, že jej charakteristika nespĺňa definíciu stavby ako takej, prípadne, ak ide zo zákona len o udržiavacie práce.

Bežné udržiavacie práce, pri ktorých ohlásenie nie je potrebné:

- opravy fasády, opravy a výmena strešnej krytiny ak sa zachováva typ krytiny, výmena nefunkčných či poškodených odkvapových žlabov, opravy oplotenia, ak sa nemení jeho trasa či materiál z ktorého sú postavené
- opravy vnútorných priečok, omietok, obkladov stien, podláh a dlažby, komínov, výmena okien a dverí

- stierkovanie alebo maľovanie interiérov či exteriérov
- výmena zariadení predmetov napríklad kuchynských liniek, vaní, vstavaných skriň
- postavenie menšieho príbytku pre zvieratá, napríklad budy pre psa.

Ak si nie ste istí, najlepšie je spýtať sa na našom stavebnom úrade, kde vám naši pracovníci ochotne poradia.

Nezabudnite úplne a správne vyplniť tlačivo ohlásenia drobnej stavby, zaplatiť správny poplatok podľa sadzovníka a podať celé ohlásenie aj s prílohami na obecnom úrade. Aj napriek dôslednej a poctivej príprave sa môže vyskytnúť situácia, že v ohlásení alebo v jeho prílohách sú nedostatky. Najčastejšie ide o chýbajúce vyjadrenia iných orgánov, nedostatočne zakreslené umiestnenie drobnej stavby v situačnom nákrese alebo o neúplný technický opis drobnej stavby (situačný nákras obsahuje umiestnenie stavby na parcele s rozmermi a odstupovými vzdialenosťami a zjednodušený technický opis stavby – nejedná sa teda o projekt od projektanta); vtedy vás úrad vyzve na doplnenie ohlásenia. Na rozdiel od procesu stavebného konania, pri ohlásení sa nevydáva rozhodnutie, ale úrad vydá oznámenie, že nemá voči uskutočneniu drobnej stavby námietky.

Žiadosť na ohlásenie drobnej stavby musíte podať ešte pred začatím stavebných prác a platí, že uskutočňovanie prác sa môže začať až po doručení oznámenia, že úrad nemá proti drobnej stavbe žiadne námietky. Najneskôr do dvoch rokov musíte začať uskutočňovať stavebné práce, pokiaľ vám úrad neurčí inú lehotu. Vo výnimočných prípadoch môže stavebný úrad určiť, že na realizáciu drobnej stavby, či stavebnej úpravy ohlásenie nepostačuje a je potrebné požiadať o stavebné povolenie. V takom prípade vám však pracovníci nášho stavebného úradu poradia a pomôžu s podkladmi.

K ohláseniu a uskutočneniu drobnej stavby je potrebný dohľad osoby s príslušným odborným vzdelaním. Pri drobnej stavbe ale neplatí, že je potrebný klasický stavebný dozor s okrúhrou pečiatkou stavebného dozoru, čo sa vyžaduje napríklad pri rodinných domoch. Postačí, ak bude funkciu odborného dozoru vykonávať aj osoba so strednou stavebnou školou a praxou v stavebníctve.

Tlačivo je dostupné na internetovej stránke obce v sekcii občan – tlačivá – stavebný úrad a na stavebnom úrade. V prípade otázok príp. nejasností vám radi pomôžeme. Kontaktné údaje na stavebný úrad sú: bicarova@lozorno.sk a tel. číslo 02/ 692 043 51, Ing. Lucia Bičárová.

Poplatok za ohlásenie drobnej stavby príp. stavebnej úpravy vyberá obecný úrad podľa zákona o správnych poplatkoch. Poplatok je potrebné zaplatiť súčasne s podaním ohlásenia. Výška poplatku závisí od toho, či ohlásenie podáva fyzická osoba (vtedy je to 10 eur) alebo právnická osoba (vtedy je to 30 eur). Poplatok môžete zaplatiť aj formou bankového prevodu: Prima Banka Slovensko, a.s. číslo účtu : IBAN: SK345600000003203747001, variabilný symbol: 221 004 031

Bc. Tomáš Holý,
vedúci oddelenia územného plánovania a stavebného úradu

Desatoro rád, ako zabrániť vykradnutiu

Obecná polícia Lozorno vám prináša zo pár odporúčaní, ako preventívne zabezpečiť svoj dom, byt či majetok a nedopúšťať sa základných chýb pri jeho ochrane. Jednoduchým dodržiavaním pravidiel dokážete maximálne ochrániť svoj majetok.

Vykradnutie domu, bytu či iného priestoru ľstou, násilím, je nočnou morou nejedného z nás. Preto je potrebné dbať na zásady, ktoré sťažia, prípadne úplne zabránia tejto nekalej trestnej činnosti. V tomto článku je návod, ako postupovať a čo najviac si zabezpečiť svoje obydlie, majetok, chrániť svoj život a zdravie.

1. Dvere a okná sú aj od toho, aby chránili pred zlodejmi

Starostlivo zamykajte dvere a zatvárajte okná. Nezabúdajte ani na podkrovie, poschodie, malé strešné a pivničné okná. Zlodej je schopný dostať sa dovnútra každým väčším otvorom. Ľudia môžu vlámaniam zabrániť napríklad tak, že si budú vchodové dvere, či bránku do dvora zamykať, aj keď sú doma. Zatvorené by mali mať aj okná, najmä pivničné, prízemné a podkrovné. Je potrebné mať kvalitné vstupné bezpečnostné dvere a zámok s ďalšími zabezpečovacími prostriedkami, napríklad bezpečnostné retiazky, poistky dverových závesov, spevnené zárubne. Na prízemí domov, bytov by malo byť zabezpečenie aj bezpečnostnými fóliami, mrežami na oknách, balkónoch, loggiách.

2. Tvárte sa, že ste doma, aj keď ste mimo domova

Nezatahujte rolety a žalúzie, dávate tým na vedomie, že nie ste doma. Vytvorte zdanie, že je v byte niekto prítomný, napríklad využijete elektronické spínacie zariadenia, ktoré podľa nastavenia na určitý čas rozsvietia svetlá, zapnú rádio. Taktiež nevravte nikomu, kedy a na ako dlho odchádzate z domova.

3. Dobrý výhľad pred vchodové dvere je základom

„Kukátko“ by malo byť samozrejmosťou. Neodporúča sa otvárať dvere a vpúšťať do bytu neznáme osoby. V prípade, že si nie ste istý, či človek, ktorý sa chce dostať do vášho príbytku je plynár, elektrikár, sociálny pracovník, alebo iná vám neznáma osoba, volajte políciu. Takúto osobu do svojho bytu v žiadnom prípade nevpúšťajte. I preukázanie sa preukazom totožnosti môže byť trik, akým sa zlodej dostane do vášho domova. Je treba si vyžiadať, aby bola zaslaná predchádzajúca výzva z daného úradu a zabezpečte si prítomnosť tretej osoby. Týka sa to najmä seniorov a detí,

ktorí sa často stávajú obeťami prešpekulovaných zlodejov.

4. Cennosti treba chrániť i v neprítomnosti

Uchovajte cenné veci a doklady do bezpečnostnej schránky alebo domáceho trezoru, či nehorľavej skrine. Väčší obnos peňazí nenechávajte doma, bezpečnejšie budú v banke. Ak sú peniaze v banke chránené heslom, nikdy ho nevkładajte do vkladnej knižky. Heslo uložte oddelene na inom bezpečnom mieste. Taktiež doklady od drahého priemyselného spotrebného tovaru si dobre uchovajte. Vyznačené výrobné číslo na doklade umožní policii pátrať po vašom odcudzenom majetku, po páchatelovi krádeže, vec identifikovať a vrátiť ju späť do vášho vlastníctva. Tiež je potrebné takéto dôležité doklady uschovať v nehorľavých uzamknutých nádobách. Stáva sa totiž, že zlodeji svoj čin často maskujú i podpálením bytu.

5. Byt nie je holubník – dbajte na jeho označenie

Kľúč od bytu zverte spoľahlivému príbuznému, ktorý byt bude pravidelne kontrolovať a vyberať poštu. Tiež je potrebné po nastahovaní sa do nového bytu ihneď vymeniť zámky dverí za nové, pretože sa nevie, kto všetko môže mať kľúč od pôvodného zámku. Na zvončeky, schránky a dvere uvádzajte svoje priezvisko v množnom čísle a bez titulov. Pre vdovy alebo osamelé ženy je bezpečnejšie ponechať na menovke mužské meno.

6. V dlhšej neprítomnosti chráňte i svoje vozidlá

V prípade, že idete na dovolenku bez auta, radšej ho zaparkujte u niekoho na dvore, v garáži (rodina, známi, zamestnávateľ). Avšak nikdy nenechávajte vozidlo na nechránených a hlavne tmavých miestach ako i miestach, ktoré sa nepovažujú za bezpečné.

7. I tá najprefikanejšia skrýša nemusí pomôcť

Nikdy nenechávajte kľúče na verejne známych miestach (pod rohožkou, v kvetináci a podobne). Myslite na to, že zlodeji sa snažia rozmyšľať tak, ako by ste rozmyšľali vy a majú dostatok skúseností na odhalovanie tzv. bezpečných miest na uschovanie kľúčov.

8. Dobrý sused – nad zlato

Majte dobré vzťahy so susedmi. Susedia sú jedným z najlepších spôsobov, ako zabezpečiť svoj byt, či dom. Požiadajte ich, aby venovali pozornosť okoliu vášho domu, bytu, prípadne si všimli pohyb neznámych podozrivých osôb. V prípade možnosti zabezpečte byt za-

bezpečovacím zariadením vyvedeným na pult centralizovanej ochrany polície alebo súkromnej bezpečnostnej služby, a nezabudnite ani na poistenie.

9. Majetok nie je na chválenie – po dovolenke nemusí byť váš

Nechváľte sa svojimi majetkovými pomermi.

10. Strážte svoje súkromie

Pozor na telefónny záznamník – odkaz typu „sme na dovolenke a vrátíme sa ...“ je pre zlodejov pozvánkou ku kľudnému vykradaniu.

Keď už však došlo k vykradnutiu domu či bytu, je treba dodržať nasledovné zásady:

- Čo najrýchlejšie začnite racionálne rozmyšľať, bez emócií, a neodkladne zavolajte políciu na známe číslo 158.

- Až do príchodu policajtov nechajte všetko tak, ako ste našli. V žiadnom prípade nič neprekładajte, neupratujte a nechytajte do rúk. Predídete tak zničeni stôp, ktoré páchatel zanechal, a ktoré sú dôležité pre jeho odhalenie a usvedčenie.

- Skôr, než prídu príslušníci policajného zboru, sústreďte sa na dôležité informácie, ktoré môžu policii napomôcť k vypátraniu zlodeja. Snažte sa spomenúť si aj na maličkosti, ktoré vo vás prebúdajú podozrenie na možného páchatela.

- Po príchode policajtov sa snažte čo najviac spolupracovať s policajtm. Musíte byť nápomocní kriminalistickému technikovi a vyšetrovateľovi, ako aj ostatným policajtom. Odpovedajte na všetky otázky a informujte ich o svojom pohybe na mieste činu a o svojich zisteniach, ktoré môžu byť dôležité.

- Ak zistíte v priebehu niekoľkých dní nové informácie, týkajúce sa vlámania do vášho bytu, alebo sa od susedov, známych dozviete nové informácie o pohybe podozrivých osôb v čase, kedy prišlo k vlámaniu a iné informácie, ktoré by napomohli zisteniu páchatela, informujte o tom políciu, prípadne aj anonymne na čísle 158. Môžete tak prispieť k zisteniu zlodeja, a tým získaniu vám odcudzených vecí, ako i zabráneniu páchania trestnej činnosti týmto zlodejom.

Obecná polícia Lozorno je tu pre vás. Radi vám pomôžeme, poradíme. Stačí nás kontaktovať.

Mgr. Róbert Peťko, náčelník OP Lozorno

Škola na diaľku v Lozorne

Začiatok marca znamenal na slovenských školách malé zemetrasenie. Rovnako to bolo aj u nás – v Základnej škole v Lozorne. Zo dňa na deň sme zostali doma nepripravení na takúto zmenu. Čo robiť, ako učiť na diaľku? Prídu nejaké pokyny, usmernenia?

Po prvom šoku sme si povedali, že nebudeme čakať. Ideme robiť to, čo nám káže sedliacky rozum a srdce. Základom bolo, zachovať systém a vyhnúť sa chaosu. Tak sme mali prvú zásadu, že učíme podľa štandardného rozvrhu. Spustili zadávanie úloh cez systém edupage. Nie, ani tento nástroj sme neovládali, ale školili sme sa navzájom, odovzdávali skúsenosti a zavádzali vylepšenia.

Paralelne s tým sme riešili, čo urobiť s deťmi, ktoré nemajú doma internet, ani počítač. Z asistentov a vychovávateľiek sme vytvorili individuálny tím, ktorý si tieto deti rozdelil a sprostredkoval im úlohy telefonicky, cez sms, vytlačené zadania im odnášal domov. A hlavne hodiny telefonátov s deťmi, rodičmi, starými rodičmi, súrodencami...

Postupne sme si začali vylepšovať systém. Zisťovali sme, aké je primerané množstvo úloh pre deti. Pokus – omyl. Prišli prvé hodiny odučené cez skype, ktoré po pár týždňoch umožnili s deťmi sa opäť vidieť. To bolo radosti!

Povedali sme si, že skúsime niečo vhodnejšie na výuku. Rozhodli sme sa pre nástroj webex. A opäť bolo pre pedagógov nevyhnutné sa veľa učiť. Robili to s radosťou. Vo voľnom čase prichádzali do školy, aby sa učili navzájom. Postupne sme prechádzali na online vyučovanie. Takto odučených hodín bolo stále viac, tak sme si vymysleli interaktívny kalendár na web stránke školy, ktorý poskytne každému prehľad o online hodinách.

Ale paralelne k tomu, zadávame úlohy aj cez edupage. To pre tých žiakov, ktorí nemajú možnosť pripájať sa na online hodiny. Niektorým stále zadania tlačíme, ale miesto nosenia domov máme zavedený iný systém. Vo vestibule máme krabicu na „vypracované zadania“, kde žiaci prinesú hotové úlohy a vedľa v krabici s „novými zadaniami“ si zoberú nové. Majú ich tam pripravené s menom a pozdravom.

Je to veľká práca nielen pre deti a ich rodičov, ale aj pre učiteľov. Ráno sa pre nás zlieva s večerom, sviatok s piatkom. Ale tešíme sa z pokroku, z toho, že sme sa veľa naučili, z toho, že žiaci krásne pracujú, z toho, že sme si v zborovni zachovali kľud a pohodu. A nadovšetko sa tešíme zo spokojnosti našich žiakov a ich rodičov. Práve dnes nám na online rodičovských združeniach povedali, že sa im páči, ako prebieha výuka, že nám ďakujú za to, ako sa deťom venujeme, a že sme v tom spolu. A to poteší najviac.

A ako vyučovanie na diaľku prežívajú naši žiaci?

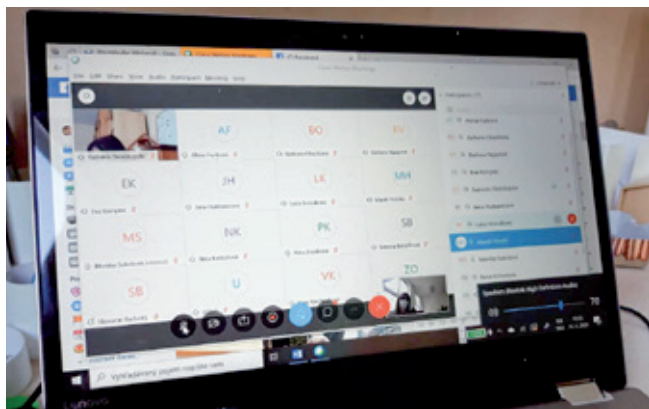
Naše pani učiteľky majú veľmi veľa energie a kreativity. Naši žiaci sa doma určite nenudia a pri plnení domácich úloh sa zapája niekedy aj celá rodina. Štvrtáci dostali od pani učiteľky zaujímavé zadanie, pri ktorom sa zapotili určite aj rodičia. Deti mali postaviť domáci bunker, ktorý musel obsahovať jednu vec z každej miestnosti, musel mať svoje pravidlá a bunker musel navštíviť jeden člen domácnosti, ktorému bola od detí prečítaná rozprávka. Veríme, že rodičia deťom odpustili prípadný neporiadok, veď to bolo pre dobrú vec.

Prváci a druháci mali zase doma príjemnú návštevu. Navštívili ich pani učiteľky, ktoré im doniesli pracovné zošity a pomôcky a každý žiak si našiel v taške aj nejaké prekvapenie. Prišli by sme vám zažiť tú radosť detí, keď svoje obľúbené pani učiteľky videli.

Pani učiteľka tretiačok sa zase rozhodla, že deťom spríjemní čas cestovaním. Zamýšľate sa, ako mohli cestovať práve teraz? No predsa v ich fantázii. A tieto ich nápady preniesli na papier, do počítača alebo priamo do izby a vznikli malé cestovné kancelárie s tou najpestrejšou ponukou výletov!

pokračovanie na str. 9

dokončenie zo str. 8

Pracuje sa aj na druhom stupni. Žiaci majú okrem slovenčiny, matematiky a angličtiny aj iné predmety. Lebo my učíme „podľa rozvrhu“ kde nájdete všetko. Je tam aj výtvarná výchova, informatika, občianska náuka aj technika. Nie že by tie boli jednoduchšie ako iné predmety, ale deti tu vedia využiť 100% svojej vlastnej kreativity a predstavivosti. Deti nás dokonca motivovali k tomu, aby sme vytvorili nové logo školy a máme od nich niekoľko nápadov. Piataci zase vymysleli vlastné platidlá a možno raz budeme platiť práve nimi. Šiestaci na informatike upravovali vlastné fotografie pomocou farieb.

Zaujímavé sú aj videá, ktoré nájdete na našom školskom Youtube kanáli. Naše najobľúbenejšie sú hodiny telesnej výchovy, pri ktorých sa vždy zapotíme. Určite to odporúčame pre

všetkých, skvelé fyzické odrea-govanie aj u vás doma v obývačke. Jednou z výziev, ktoré naše deti mali, bola pomoc prírode. Tretiaci čítali príbeh o Zuzane, ktorá bola veľmi nahnevaná, pretože pri zátokke našla odpad. Tak deti aj s pani učiteľkou sa rozhodli zobrať členov svojej rodiny a spraviť si prechádzku do prírody, pri ktorej zbierali odpad. Uf, ale ho nazbierali.

Každý deň nás naši učitelia prekvapujú zaujímavými úlohami pre deti. A ešte viac nás prekvapujú deti tým, ako úlohy plnia. Ak vás zaujíma viac zo života našej školy, všetky aktuálne informácie nájdete na stránke školy www.zslozorno.sk alebo na našom Facebooku <https://www.facebook.com/zakladnaskolavlozorne/>. U nás nájdete každodennú dávku inšpirácie.

Text a foto: Lýdia Šuchová,
riaditeľka ZŠ Lozorno

Z prázdnjej materskej školy

Srdečne zdravíme všetkých škôlkárov a ich rodiny. Keďže teraz nemôžeme chodiť von, a ani sa vidieť v škôlke, želáme vám všetkým doma veľa trpezlivosti. Užívajte si spoločné dni v pevnom zdraví, šťastí, vzájomnej láske, pohode a radosti. **Odkaz pre všetkých našich**

malých i veľkých škôlkárov: Milé včielky, kuriatka, lienky, sovičky i motýličky. Máme vás radi, myslíme na vás, s láskou na vás spomíname a tešíme sa na deň, kedy sa znovu otvoria brány našej škôlky a my sa stretneme a budeme ďalej prežívať spoločné chvíle plné hier,

učenia, zábav a radosti. Buďte doma všetci šťastní.

So spomienkou na vás všetky triedne pani učiteľky, teta Helena, Ruženka i Olinka.

Ako koronavírus ovplyvnil deti a teenagerov?

Koronavírus vo svete ovplyvnil nespočetne veľa vecí. Ekonomiku, cestovný ruch, hospodárstvo... Vlastne zastavil chod ľudstva. Ovplyvnil však nielen svet dospelých, ale aj svet nás, detí. Predovšetkým tohtoročných deviatakov a maturantov. Prečo? Zrušil sa monitor aj písomné maturity. Prihlášky na školy sa budú podávať neskôr a termíny prijímaciek sú zatiaľ neznáme. Všetky školy na celom Slovensku sú až do odvolania zavreté a internáty sa využívajú ako karanténne priestory pre ľudí, ktorí sa vrátili zo zahraničia. Posledný ročník na základných či stredných školách, ten ročník, ktorý si majú deviataci a maturanti užiť najviac strávime doma v karanténe.

Otázkou je, ako sa teda deti učia, keď sú doma v karanténe a nechodia do školy? Nabehli sme na nový systém „učenia cez edupage“. Čo to vlastne je ten „edupage“? Je to webová stránka, ku ktorej má každý žiak svoje vlastné prihlasovacie meno a heslo. Po prihlásení sa nám zobrazia všetky zadania, úlohy, materiály a testy, ktoré nám posielajú naši učitelia. Na ich vypracovanie máme len určité množstvo času a za prácu sme hodnotení tak, ako v škole - známkou. Pre mnohých je to oveľa náročnejšie a „samoštúdium“ zvládajú horšie a ťažšie ako keby chodili do školy, pre iných je to zasa ľahšie a zvládajú to bez problémov.

Na jednom sa však zhodneme všetci. Ši-

riaca sa pandémia a nespočetné množstvo zbytočných úmrtí vo svete musí prestať. Dôležitým krokom je samozrejme vynájdenie lieku, ale nemenej dôležité je aj spomalenie šírenia choroby. Tomu môžeme dopomôcť aj my, deti. Ale aj vy, dospelí. Ako? Najdôležitejšia je najmä disciplína a dodržiavanie pravidiel. Umývanie rúk, nosenie ochranného rúška, či respirátorov, ochranné rukavice a čo najprísnejšie dodržiavanie karantény - to je to najlepšie, čo môžeme v tomto období urobiť. Pretože, keď chceme šírenie zastaviť, treba začať od seba.

Katarína Zrubeková, žiačka 9. ročníka
ZŠ Lozorno

Svetový deň kultúrneho dedičstva

Božia muka pri cintoríne

Tento deň pripadá na dátum 18. apríl. V Lozorne nemáme kultúrne pamiatky, ktoré by mali miesto v svetovom kultúrnom dedičstve. Pracovníci a nábožne založení Záhoráci za najväčšie dedičstvo považujú „Otče náš“ a všetko to, čo je späté s ich rodičmi a prarodičmi. To všetko ešte dodnes majú v hlbokéj úcte, vážia si to a chránia. *(Reč naša miuá, uahodná, pjekné kroje štikerajma zdobené, pjesničky co každé srce potešá).*

Na poprednom mieste sú však sakrálné pamiatky: kostol, kríže za dedinou i Božia muka čo ne jeden z nás očami hlad-

kal, keď odchádzal z domu, ale i keď sa po čase domov vracal s očakávaním, čo nové ho tam čaká. V „Lozornianskom chotári“ sú dve Božie muky. Pocestní sa vždy na týchto miestach prežehnali.

Božia muka, ktorá stála na krížnych cestách Lozorno - Zohor a Malacky - Stupava bola postavená za účelom čiastočného odčinenia strašného skutku. Moja starenka to vedeli opísať ako ťažkú mladícku nerozvážnosť, ktorá sa stala, keď boli lozornianski mládenci pri muzike v Zohore. Dobré sa zabávali a mali úspech u zohorských dievok.

Domov sa všetci vracali spoločne, cez celú šírku cesty, spojení rukami prepletenými cez ramená a veselo spievajúc. Na krížovatke ich dobehli podgurážení chlapi Zohorčania s tým, že veď oni im dajú, aby chodili za ich dievčencami. Pustili sa do bitky. Nakoniec Zohorčan vytiahol nôž a v tej trme-vrme nešťastne pichol svojho najlepšieho kamaráta. V snahe pomôcť ťažko zranenému, niesli ho do Stupavy k doktorovi Zimprichovi. Rodičia útočníka dali na mieste bitky vystaviť Božiu muku, za čiastočné odčinenie tohto ťažkého hriechu. Často sa pri nej zastavovali pútnici, procesie do Mariatálu. Šanáciu v minulosti robila rod. p. Jána Hurbaniča.

Druhá Božia muka je oveľa staršia. Je po pravej strane cintorína medzi Záhumenicami a Dolinami, vedľa pajštúnskeho chodníka. V dávnej minulosti sa tu pochovávali samovrahovia. Pred 15 rokmi sa na tom mieste stala tragédia. Náš občan K.H. choval hovädzí dobytok. Dve kravy a jedného býka, ktorý na neho zozadu zaútočil. Dvakrát ho nabral na rohy, vyhodil do vzduchu. Prvý na to miesto prišiel p. F. Šablica, p. J. Masárová a p. P. Ulehla. Žiaľ pomôcť sa mu nedalo.

Text a foto: T.M.

System MONSE postráži seniorov aj bez kamier a mikrofónov

Ako dokáže systém pre monitorovanie seniorov pomôcť seniorom a ich rodinným príslušníkom, vysvetľuje Ing. Peter Dostál, CEO MONSE, s.r.o.. V prípade, že by vám táto technológia bola osožná, obec vám pomôže s financovaním zariadenia. Svoj predbežný záujem adresujte na obecný úrad telefonicky (02/692 04 311) alebo mailom (kancelaria@lozorno.sk), presné podmienky budú špecifikované podľa počtu záujemcov.

ich prirodzenom domácom prostredí.

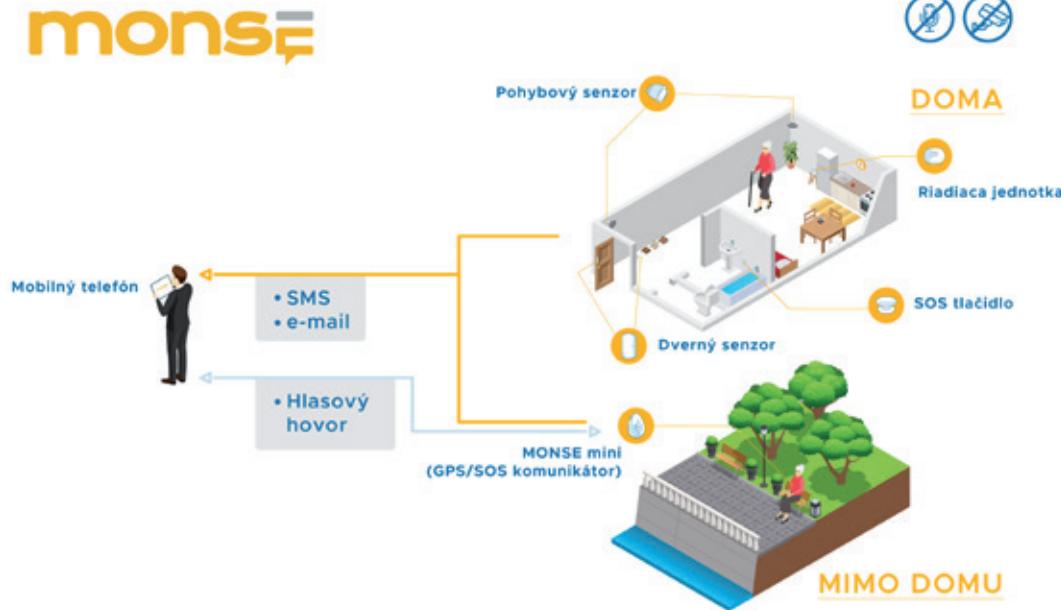
Čo tento systém predstavuje a ako dokáže monitorovať?

Podmienkou je, aby senior žil samostatne alebo len s domácim zvieratkom. Tento systém nie je možné využiť v priestore, kde žije viacero osôb. Technicky to môžeme porovnať k alarmu. Do každej miestnosti sa inštaluje PIR

V tejto fáze sme naprogramovali aplikačnú logiku. Manuálne nastavíme približný denný režim seniora a rodinný príslušník dostane notifikáciu, keď sa udeje niečo mimo neho. Môže si individuálne označiť, ako a či vôbec ho má systém informovať, aby nedostával zbytočné notifikácie. V budúcnosti, keď budeme mať väčšie množstvo dát, bude možné využívať aj umelú inteligenciu. Znamená to, že neuronová sieť

sa sama naučí zvyky a správanie seniora a notifikuje, až keď nastane odchýlka. Zatiaľ nemáme dostatok dát. V rámci konceptu sme kontaktovali záujemcov, ktorí ho dostali zadarmo a testujú ho pre nás. V maloobchodnom predaji bude MONSE čoskoro k dispozícii. Chceme, aby boli naše ceny dostupné pre širokú verejnosť. Momentálne je cena systému na úrovni mobilného telefónu a služba stojí tiež približne toľko, ako jeho prevádzka.

Nemajú vaši klienti obavy z narušenia súkromia?

Čo podnietilo vo vašej spoločnosti nápad vytvoriť systém pre monitorovanie seniorov?

Táto myšlienka vznikla na základe mojej osobnej potreby. Keď pred niekoľkými rokmi ostala moja mama žiť sama vo svojom byte, ja a moji súrodenci sme boli znepokojení. Všetci sme vyťaženi v práci, takže s ňou nedokážeme komunikovať každý deň. Radi by sme však mali informáciu, či je v poriadku alebo niečo nepotrebuje. Má viac ako 70 rokov, je samostatná, ale stáva sa, že ochorie a my sa to dozvieme až cez víkend, keď ju prideme navštíviť. Alebo si zabudne mobil a my nevieme, či sa jej niečo nestalo.

Tieto problémy vidím u mojej mamy, ale dnes sa to týka mnohých ľudí. Vedia sa o seba ešte postarať, chcú žiť v známom priestore, kde žili desiatky rokov, nechcú ísť do zariadenia pre seniorov. V takýchto prípadoch je rizikom len to, že môžu nešťastne spadnúť, stratiť vedomie alebo nečakane ochorieť. Má zmysel udržať ich doma, ale potrebujeme vedieť, kedy tá situácia nastane. Mne tento systém prináša pokoj v duši. Naším seniorom umožňuje dlhšie žiť v

detektor pohybu. Tie naše sú bezdrôtové, v porovnaní s alarmom majú niekoľko technických špeciálností. Jednoducho sa inštalujú a majú efektívny komunikačný protokol, aby sa v nich rýchlo nevybíjali baterky. Okrem toho sú súčasťou systému dverné kontakty. Chceme vedieť, keď sa otvoria vchodové dvere, hlavne v noci. Problémom môže byť aj správa, že sa dlho neotvárajú, teda senior už 2 – 3 dni nevyšiel von z bytu na prechádzku, prípadne sa z nej dlho nevracia, ale aj neštandardne intenzívny pohyb v noci, alebo to, že je senior už 2 hodiny v kúpeľni. Toto všetko sú informácie, ktoré sú pre nás dôležité. Na ich základe dostane rodinný príslušník notifikáciu prostredníctvom emailu alebo SMS správy. Spravidla je email využívaný pre upozornenie bez nutnosti okamžitého zásahu. SMS zase hlási alarm, čiže vážny stav vyžadujúci okamžitý zásah. Pre spustenie alarmu seniorom obsahuje systém aj SOS tlačidlo, ktoré sa umiestňuje napríklad do kúpeľne.

Podľa čoho systém určí, ktorá situácia vybočuje z normálu? Môže si to syn alebo dcéra individuálne nastaviť?

Náš systém nezasahuje do súkromia seniorov. Nepoužívame kamery alebo mikrofóny. Zbierame minimum osobných údajov so súhlasom dotknutých osôb. Aby sa nemohlo stať, že príbuzní nainštalujú systém seniorom proti ich vôli, každý senior, ktorému systém inštalujeme, je informovaný listom do vlastných rúk o jeho funkciách, tiež kto o inštaláciu systému požiadal a PIN kód. Ak s inštaláciou systému nesúhlasí, PIN nemusí nikomu vydať a kým ho nezádá, systém sa neaktivuje.

Dokáže systém seniora monitorovať, aj keď opustí priestory domova?

Pre tento účel je súčasťou systému aj tzv. MONSE mini tracker, čo je vlastne kľúčienka, ktorá sa pripevní seniorovi na jeho kľúče od bytu. Podľa našich skúseností je to jediná vec, ktorú si nikdy nezabudne pri odchode z bytu. Prívesok má zabudovanú GPS, ktorá lokalizuje polohu seniora. Má tiež SOS tlačidlo, ktoré môže senior v prípade potreby stlačiť a okamžite ho spojí s rodinným príslušníkom. Je v ňom zabudovaná GSM karta, takže to je vlastne maličký telefón, cez ktorý sa môžu okamžite skontaktovať.

Lozorno vo vojne

Lozorňania si v minulosti na Rusnákoch zvykli uctiť pamiatku obetí vojny v hojnom počte

Tí čo prežili, dávajú začiatok vojny do súvisu s dátumom 23. marec 1939. Tzv. „Ochranná zmluva“ umožňovala nemeckej armáde pôsobiť na západnom Slovensku. Na letisku v Kuchyni bola umiestnená jedna posádka, menšia jednotka na Tureckom vrchu. Lozorňania, hlavne deti, sa často stretali s nemeckými vojakmi, ktorí mali cvičiská vo vojenských lesoch. Viaceré obmedzenia života v Lozorne prišli až po septembri v roku 1939. Zákaz vychádzania v noci, zatemnenie, platili ešte aj v roku 1943. Sviečky na hroboch sa mohli zapáliť len na Sviatok všetkých svätých.

Pomník na Rusnákoch

Bol to pekný deň, nebo čistučké, keď zrazu padla veľká bomba na Rúbaničkách (pod priehradou, dnes je tam nová výstavba). Druhá bomba padla na Starinci. V obci sa konali cvičenia protiletadlovej obrany. Ľudia sa schovávali väčšinou do pivníc alebo utekali do blízkeho lesa. Stalo sa, že pani Mária Rybárová, rod. Hájková okopávala v záhrade, rýchlo sa išla skryť a keď sa po čase vrátila, veru motyka bola na polovicu pretatá. Koncom roka 1943 sa zintenzívnili nálety anglických a amerických bombardérov. Vopred sa z rádií ozývalo: „Achtung, Achtung...“ a ešte prelietali ako predvoj tzv. „rušivé lietadlá“. Lozorno bolo bombardované 20. septembra 1943. Vyučovanie bolo často prerušované náletmi alebo z dôvodu, že v obecnej škole boli ubytovaní nemeckí

vojaci. Ešte aj v jeseni roku 1944 boli Nemci ubytovaní v „Mešťanke“. Na jar roku 1945 začali už v okolí Lozorna s opevňovacími prácami. Veľkú noc prežili Lozorňania ešte v pokoji. Na Veľký piatok sa obradov v kostole zúčastnili aj niektorí nemeckí vojaci. V nedeľu bola primičná omša v Zohore, veriaci tam museli ísť peši, lebo v tom čase ustupujúci Nemci vyhodili železničný most cez potok pri cigánskej kolónii. Ešte aj v pondelok chodili mládenci po šibačke. V noci z utorka na stredu prešli ruské vojská Pezinskú Babu a boje v Lozorne prebiehali v poobedňajších hodinách. Vo večerných hodinách už boli dievčence a ženy v úkrytoch. Rýchlo sa roznieslo, že Helenka Horínková bola znásilnená a následne zastrelená. Násilník a vrah v jednej osobe bol zakrátko veliteľom popravený. Ruskí vojaci sa v Lozorne zdržali takmer mesiac a podľa pána Milana Štastného v ďalších dňoch už neprichádzalo k incidentom. Práve naopak ruskí vojaci z Rakúska dovážali víno a ponúkli aj ostatných obyvateľov.

Prežili najväčší strach v živote

Dňa 4.4.1945 sa ruské vojská usadili v Lozorne. Väčšina ľudí už bola predpravená na nápor vojakov. Vopred mali v hroblách, v pivniciach či v šopách pod kopou palivového dreva uschované múky, masť, zemiaky, ošatenie i cenné veci. Predovšetkým čizmy a hodinky boli pre vojakov lákadlom. Údajne Rusi na týchto miestach a v okolí Bratislavy očakávali najťažšie boje. Preto sem nasadili prepustených väzňov. Niektorí z nich sa neľudsky zachovali. Už prvú noc bolo počuť o znásilňovaní žien. To, čo strachu zažili deti - dievčence z obavy, aby ich tiež vojaci nevytiahli z pivnice von, na to nezabudnú. Stalo sa, že ani rodičia vlastným telom nemohli

pred znásilnením ochrániť 12-ročnú dcéru, Helenku Horínkovú, ktorá nakoniec zomrela guľkou vystrelenou z pušky násilníka. Bola spolužiačkou p. Márie Šípovej. Spolu sedeli v jednej školskej lavici. Tiež si spomína, ako si brat šikovne odopol náramkové hodinky a odkopol pod drevo, lebo v tom momente mu už Rus siahla na ruky a pýtal „časá“.

Príchod ruského frontu do Lozorna 4.4.1945

Zostalo to ako nezabudnuteľná vec v mysli pani Anežky Rácovej. Pred príchodom ruského frontu jej starínek povedali, že od Bratislavy dojdú vojská, ktoré budú vytláčať nemeckých vojakov na západ. V okolí Lozorna v tom čase pracovala 5. partizánska brigáda, na čele s veliteľom Vítom Brunovským a 2. apríla prepadli nemecký oddiel v Jablonovom. Príchod ruských vojakov sa už na druhý deň očakával. Preto starínek rozhodli, aby ženy pobrali deti, stravu, deky, vlniaky a išli hľadať úkryty do hôr. Tak celá rodina z 3. na 4. apríla prenocovala v horách. Ale vec starínek neodhadli. Práve cez hory od Pezinka sa ruská armáda presúvala do Lozorna, aby v noci uborili prepad, nakoľko v tom čase bolo v dedine ešte dosť Nemcov. Táto noc bola veľmi ťažká,

deti možno podriemali, ale dospeli oka nezažmurili. Dookola bol počuť presun vojska. Až ráno, keď sa zneistení vracali do domovov, na kraji dediny už našli troch mŕtvych ruských vojakov. Na tom mieste je z úcty postavený pomník. Lokality sa nazývajú Rusnáky. Syn jedného z nich mladý Rybakov, si dvakrát v minulosti prišiel uctiť pamiatku svojho otca. Na tomto mieste sa v deň výročia v minulosti konali skladania pionierskych sľubov, ale hlavne pietne akcie a kladenie vencov. Pani Anežka Rácová každým rokom na toto miesto položí kvetinu a zapáli sviečku. Tak tomu bolo aj teraz po 75-tich rokoch. Len tento rok tam bola sama...

T.M., Foto: archív obecného úradu

Ako bude vyzerat moderná základná škola?

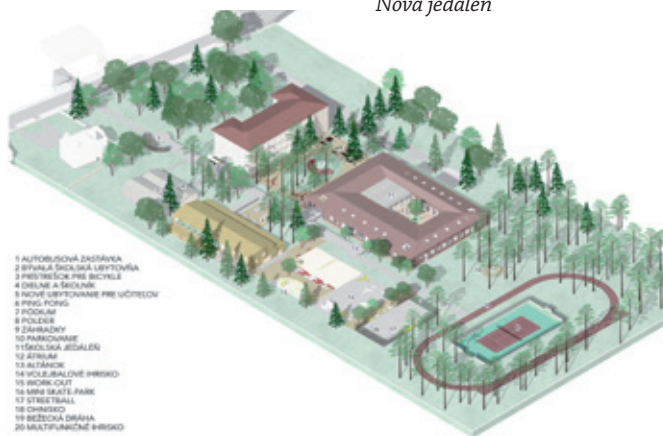

Vítaný návrh

Nová jedáleň

V Lozorne narastá počet detí v predškolskom veku. Pre obec z týchto výstupov vyplýva potreba nájsť riešenie pre rozšírenie existujúcej, už čoskoro nedostatočnej kapacity základnej školy. Chceme sa vyhnúť režimu dvojsmennej prevádzky, ktorá by bola nepríjemná pre deti, rodičov aj učiteľov. Berieme si tiež ponaučenie zo susednej Stupavy, kde nárast počtu detí museli riešiť osadením kontajnerových tried.

Celková vizualizácia

Pre lozorniansky školský areál je po konzultácii so statikom a odborníkmi najlogickejšie riešenie vytvoriť rozšírené zadné existujúce priestory, dnes určené pre 1. stupeň a školskú družinu. Zároveň bude potrebné zväčšiť jedáleň a rozšíriť kapacitu školskej telocvične. Optimálne by bolo prepojiť pavilóny 1. a 2. stupňa prechodom suchou nohou pre väčší komfort užívateľov. Keďže ide o dlhodobú investíciu, chceme si byť istí, že budeme mať to najlepšie riešenie.

Návrh ateliéru MA-PA, 2. miesto

Za týmto účelom naša obec vyhlásila minulý rok architektonickú súťaž, prístupnú pre najlepších odborníkov v danej oblasti. Podmienky súťaže a jej propagáciu zastrešila Slovenská komora architektov. Súťaž mala presné zadanie, podrobné podmienky aj odbornú poro-

Vstup do areálu

tu. Jej členmi boli, okrem starostu obce a riaditeľky školy, skúsení slovenskí architekti Ivan Kubík (okrem iného autor nákupného centra Centrál), architektka Eva Grebertová (autorka viacerých škôl a stavieb občianskej vybavenosti v Bratislave), architekt Miroslav Čatloš (spoluautor rozvojovej zóny Slniečnice v Petržalke).

Záujem architektov zúčastniť sa súťaže bol napriek skromným finančným podmienkam veľký, dostali sme 20 kvalitných grafických žiadostí. V prvom kole porota ešte v decembri vybrala štyroch finalistov, slovenské ateliéri MA-PA, MENO, SLLA a SUPERATELIER. Tieto dostali priestor pre spracovanie architektonických návrhov na ktorých pra-

Návrh ateliéru MENO, 3. miesto

covali takmer 2 mesiace.

Finalisti v marci prezentovali svoj návrh odbornej porote a konzultantom z obce. Vzhľadom na aktuálnu situáciu s covid-19 museli byť prezentácie neverejné.

Posudzovanie bolo pomerne zložité, základnými hodnotiacimi kritériami však boli:

- zohľadnenie požadovaného počtu tried a nadväzujúcich priestorov
- možnosť stavať budovu v eta-

pách

- zmestiť sa do stanoveného finančného limitu stavebných a prevádzkových nákladov
- dodržať bezbariérovosť
- umožniť výstavbu pokiaľ možno počas prázdnin.

Po dôslednom vyhodnotení všetkých pre a proti vybrala porota poradie návrhov. Víťazom súťaže sa stal tím **SUPERATELIER**, ktorého riešenie vám predstavujeme v priložených obrázkoch. Pre porovnanie prikkladáme aj návrhy, ktoré zostali na 2-4 mieste súťaže.

Veríme, že víťazný návrh dokážeme s architektami doladiť tak, aby v dohľadnej dobe bolo možné hľadať finančné zdroje pre jeho realizáciu. Potom si už budú novú školu užívať deti, učiteľia ale aj ostatná komunita, pre ktoré zmodernizovaný areál plánujeme v budúcnosti tiež sprístupniť.

Miro Drahoš, poslanec obce, predseda stavebnej komisie

Návrh ateliéru SLLA, 4. miesto

Tam kde sa je, je vždy dobrá atmosféra

Katarína Medveďová Ovečková je žurnalistka, kuchárka a lektorka varenia. Sme radi, že v našej obci Lozorno máme takúto šikovnú a rozhladenú obyvateľku. Spolu s deťmi na kurzoch varenia objavuje svet vôní, chutí a dospelých vzdeláva a informuje o zdravom jedle. Rodičia sa dozvedia ako má vyzerať zdravý jedálniček pre celú rodinu. Vedie kurzy pre deti, ktoré tak spoznávajú svet chutí a vôní. Ale taktiež i kurzy v školách, materských centrách i kurzy pre dospelých. Skúsenosti Katarína získavala v škole varenia u Jaroslava Žideka, v Jem iné u Anety a Janice, vo vlastnej Školičke chutí, v Ateliéri Stefana Liewehra vo Viedni, pri spolupráci s Nórsnym veľvyslanectvom a šéfkuchárom Daniéлом Rougém Madsenom. Na mnohých kurzoch varenia a workshopoch v školách s deťmi aj vo firmách. Venuje sa najmä téme detská a rodinná strava v projekte Cookučka. V tomto období sme všetci odkázaní na domáce kulinárske umenie. Preto sme oslovili vychýrenú expertku na stravovanie, aby nám poradila v tejto oblasti.

Myslíte si, že súčasné stravovanie sa veľmi odlišuje od toho na aké boli zvyknutí naši starí rodičia?

Odlišuje sa hlavne v tom, že naši starí rodičia nechodili do reštaurácií, ale varili doma. V rodinách sa pred novou krízovou situáciou varilo málo. Mnohí sme boli zaneprázdnení a tak sme logicky častejšie siahali po polotovaroch, rýchlych receptoch a donáškach jedla. Co malo určite vplyv na zdravie, ale aj na kvalitu času tráveného v kuchyni, či pri stole.

To sa však aktuálne mení. Chciac nechtiac sa vraciame ku kuchynským rituálom, varíme a zároveň pomáhame deťom s učením. Kuchyne sa stali živým miestom. Rodinné jedlo bolo vždy jeden z najkrajších rodinných rituálov. Spoločné varenie, kedy mamám pomáhajú

deti a babkám vnúčenca malo vždy svoj význam. Pri takomto spoločnom verení a pečení ožívajú tradície a dievčatá, ale aj chlapi sa učia variť. Pri jedle zdieľame aj slová a emócie. Toto všetko má aj inú ako nutričnú hodnotu. Tí, ktorí sme ostali doma, varíme obedy aj večere pre celú rodinu. A tak máme chciac nechtiac kurzy varenia a predovšetkým tzv. „zero waste“ varenia bez odpadu, každý vo vlastnej domácnosti. Opäť si plánujeme varenie, nič nevyhadzujeme a snažíme sa všetko spotrebovať.

Vedie nová móda varenia a stravovania k novým trendom? Pôjdu typické recepty starých mám do zabudnutia?

Určite nie, to by bola škoda. Práve naopak - v poslednom období začali byť znovu atraktívne domáce a sezónne potraviny, rodinné recepty, pečenie chleba aj z vlastného kvásku. V Lozorne máme väčšina z nás aj záhradky a recepty z domáciach a sezónnych surovín sú samozrejmosťou. Blíži sa leto a s ním aj čas pečenia ovocných koláčov, zavárania a obaračiek. Pri tejto činnosti staré dobré recepty vždy prežijú.

Čo pre vás predstavuje variť chutne a zároveň zdravo?

Znamená to pre mňa poctivé varenie a pečenie. Nie len minútkové recepty. Je to hlavne príprava недеľného obeda a dlho vareny vývar. Koláč s čerešňami z našej záhrady, domáca torta na rodinnú oslavu a pod. Moja rodina sa nestavuje ani vegetariánsky, ani veľmi diétne. Máme radi aj mäso aj dobrý koláč.

Význam slova „zdravo“ vidím skôr v surovinách. Tie by mali byť vždy čerstvé a kvalitné. V Lozorne máme niekoľko obchodov, kde kúpate kvalitné potraviny. Niekoľko zásad by sme sa však mali pokúsiť zaviesť všetci a to je určite čo najmenej cukru, neprejedanie sa a čerstvá zelenina a ovocie na dennom poriadku.

Prečo vás táto téma začala zaujímať?

Istú časť života sa väčšina žien venuje predovšetkým vareniu pre deti a strávi veľa času v kuchyni. Rovnaké to bolo aj u mňa. Téma gastro a víno ma vždy zaujímala a tak som si počas prvej materskej dovolenky dorobila vzdelanie aj v tejto oblasti.

Ako sa vyštudovaná novinárka našla pri sporáku? Dajú sa tieto dve profesie skĺbiť?

Okrem sveta žurnalistiky, ma vždy lákal aj svet gastronómie. Vždy som veľa cestovala. Niekoľko mesiacov som žila v Madride a zbožňovala som ochutnávať veci na Slovensku neochutnané. Počas prvej „materskej“ sa mi zdalo, že mám veľa voľného času, tak som sa dozvedávala i odborne v gastro oblasti. Ženy vraj najčastejšie menia profesiu počas materskej, tak som si povedala, že idem do toho! Nakoniec je to spojenie oboch profesií, žurnalistiky a kuchárčiny. Venujem sa najmä popularizácii dobrého a zdravého jedla, vzdelávaniu detí, ale aj dospelých a dnes tak populárnemu foteniu receptov k tzv. „foodblogu“. Tiež som sa nejaký čas zaučala v kuchyni v reštaurácii Jaroslava Žideka.

Popularita zdravšieho stravovania narastá, prečo je tomu tak?

Zdravotné problémy, či alergie nás priviedli mnohých k zamysleniu nad stravou. No a akoby sme zistili, že toľké trávenie času mimo rodiny a jedenie osamote pri televízii je pre nás „slepá“ ulica. Mamy začali znovu oceňovať trá-

venie času s deťmi v kuchyni a tak je to správne. Nič však netreba preháňať, pri jedle je dôležité aj „spolu“ nie len „zdravo“!

Aké sú nesprávne návyky v rodinách týkajúce sa stravovania, varenia či priprav jedál?

Polotovary zdravé či nezdravé sú, ako mnoho iných vecí, dobrý sluha a zlý pán. Mali by sme na to myslieť už pri nákupe. Tam totiž tvoríme stravovacie návyky svojej rodiny. Najčastejšia výhovorka čo sa týka zdravého stravovania je, že je to drahé. Lokálne a sezónne potraviny však nie sú drahé.

pokračovanie na str. 15

dokončenie zo str. 14

Jablká, hrušky, gaštany, orechy, tekvica, mrkva, cesnak, cibula, zemiaky, kyslá kapusta a slaninka nie sú drahé, sú ľahko dostupné, dobre uskladniteľné a všetci vieme čo s nimi. Z orechov, maku a medu vytvoríme nádherné dezerty. Slovenské farmárske hovädzie, či tmavá hydina s prílohami z gaštanov, jablák, alebo bylínok a krúpkov obstoja aj v medzinárodnom gastro súboji.

Zaoberáte sa aj stravovaním na školách. Rôznia sa stravy v jedálňach a sú plnohodnotné?

Na mnohých školách si už deti môžu vybrať z niekoľkých jedál. Minimálne možnosť výberu z vegetariánskej a mäsovej stravy je dôležitá. Mnohé rodiny sa stravujú vegetariánsky a zdá sa mi trochu zastaralé nechať tieto deti jesť len suchú ryžu či zemiaky.

Niektoré školy tiež zaviedli „zeleninové“ bufety, teda možnosť nabráť si zeleninu podľa vlastnej chuti. Pre deti je to hneď atraktívnejšie, keď nedostanú každý tú povestnú rovnakú misku s rovnakým šalátom. Niektorí majú chuť na viac, niektorí menej zeleniny a niektorí na žiadnu. A tých by sme aj tak nedonútili zjesť.

Čo však hlavne chýba v školskom stravovaní, je podľa mňa záujem rodičov, o to čo a či vôbec, ich deti v škole jedia. Ak zdravéj strave máme deti vychovávať my doma a nie školská jedáleň. Veľakrát je dôvod, prečo dieťa nezje školský obed inde ako v samotnom jedle.

Venujete sa najmä vareniu s deťmi a detskej strave, sú pre vás inšpiráciou?

Deti sú prirodzene zvedavé a kreatívne. Často stačí ich pozorovať a usmerňovať. Niekedy nechutnajú za živý svet to čo vy chcete, ale naopak skúšali by radi iné. Veľa detí má napríklad radšej ako varenú zeleninu, surovú zeleninu, lebo chrúme.

V akom veku navštevujú deti vaše kurzy varenia?

Od škôlkarov..., tam však ide o zážitok zo slobody pri práci s jedlom. Pri menších deťoch nejde až tak o recepty, ako o kontakt s potravinami, „ochytať“ si rôzne zeleniny, ochutnať a slobodne sa rozhodnúť... „toto mi chutí a toto nie“.

Onedlho budú záhradky prekypovať úrodou. Máte aj svoju záhradku, v ktorej by sme našli niečo netradičné?

Záhradu máme, ale záhradkárka som mizerná. Ešteže tie čerešne a jablká rastú samé... Mám však dobrých susedov, ktorí sa podelia. Ale, aby som nebola príliš kritická na seba a môjho muža, jasné že sa aj my snažíme. A paradajky, tekvice a fazuľové lusky nám celkom idú.

Podelite sa s nami o jednoduchý, rodinný recept, ktorý má u vás a vašich blízkych úspech.

Zelená špargľa s májovou bryndzou (Májový jarový recept pre milovníkov špargle)

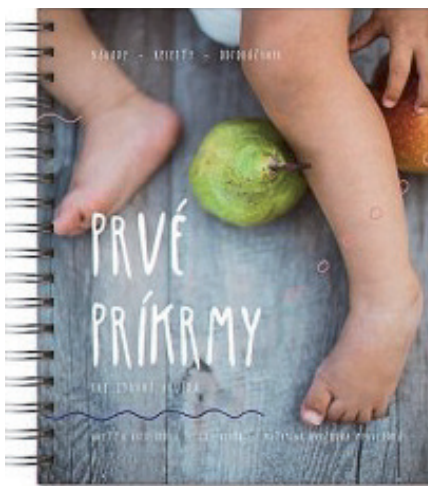
1 kg špargle, 1 kg mladých zemiakov, väčšie balenie bryndze, 1 malý biely jogurt alebo acidko, 100 g masla, pažitka, soľ, čierne korenie a / alebo muškátový oriešok

Špargľu uvaríme v osolenej vriacej vode. Trvá to len pár minút. Zelenú špargľu netreba šúpať, stačí odrezáť tvrdšie konce. Špargľu zlejeme a pokladáme na ňu plátky masla.

Z bryndze pripravíme krémovú omáčku, tak že ju premiešame s bielym acidkom, alebo jogurtom. Môžete pridať aj lyžicu vlažnej vody. Špargľu prelejeme bryndzou a podávame s mladými zemiakmi na masle s pažitkou.

Katarína Ovečková Medvedová spolu s ďalšími autorkami Eva Blaho a Anetta Vaculíková vydali knihu. Evka a Katka bývajú v našej dedinke Lozorno a preto sme nesmierne radi, že vám môžeme predstaviť ich spoločné dielo:

„Prvé príkrmy (Pre zdravé brušáky)“

Autorky sa v knihe venujú základnej problematike úplne prvých príkrmov pre deti vo veku do 12 mesiacov, najčastejšie kladeným otázkam, s ktorými sa rodič môže stretnúť, a samozrejme, praktickým tipom a receptom na príkrmy. Kniha Prvé príkrmy je určená pre všetkých rodičov, ktorým záleží na strave svojich detičiek. Výživa dieťaťa je totiž základným stavebným prvkom pre správny psychický a fyzický vývoj a jeho zdravie na celý život.

Viac informácií o Katkinej práci sa dozviete na jej stránke:

<http://www.cookucka.sk/> a <https://www.facebook.com/cookucka.sk/>.

(Názov vznikol spojením slov kuchárka a učiteľka – učiteľka varenia).

Katke ďakujeme za inšpiratívny rozhovor a prajeme jej veľa chutných, nových receptov a úspechov v práci i súkromí!

Rozhovor pripravila: Gabika Ulehlová,
foto: archív Katky Medvedovej

V prírode sa objavujú mláďatá, nedotýkajte sa ich!

Začala jar a s ňou sezóna mláďat. Veľa ľudí práve v tomto období pri prechádzkach prírodou objaví mláďatá. Tieto mláďatá na prvý pohľad pôsobia opustené, nie je to však pravda. Netreba ich chytať, lebo tým môžete nešťastne spečatiť ich osud, matka ich už totiž nemusí prijať. Osamotené mláďatá nie sú opustené, matka sa zdržiava v ich

blízkosti. Pretože má pred ľuďmi prirodzený rešpekt, nevráti sa k nim, kým sa pri nich zdržujete. Nepotrebujú našu pomoc.

V lese okrem mláďat nachádzame aj psičkarov, či dokonca motorkárov. Pre lesné zvieratá však vytvárajú v tomto čase obrovské riziko. Zvýšený pohyb ľudí v lesoch voľne žijúcu zver stresuje. Najväčším problémom sú okrem hlučných motorkárov aj psy bez vŕdzky. Aj keď majitelia svojim psom veria, riziko tu stále je. Nezabúdajme, že za svojich domácich miláčikov nesú zodpovednosť majitelia.

Akosi to už patrí k sebe, že tam, kde sa zdržiavajú a pohybujú ľudia, sa postupne zvyknú hromadiť aj odpady. Viem, že väčšina ľudí navštevujúcich prírodu, nikdy za sebou nezanechá žiadne zvyšky, dokonca nájdu sa aj takí, ktorí od-

nesú z prírody odpad aj za iných. Tým patrí veľký rešpekt. Všetci dobre vieme, že znečistenie prírody negatívne vplyva na zdravotný stav a na fyziologické vlastnosti živočíchov. Nabádame preto návštevníkov lesa sa zamyslieť a pouvažovať nad časom rozkladu jednotlivých predmetov vo voľnej prírode a uvedomiť si tak negatívny dopad odpadkov v prírode a na jej deštrukciu. Odpadkami škodíme nielen sebe, ale aj prirodzeným obyvateľom lesa - zvieratám, vtáctvu, hmyzu.

Každý z nás môže prírode pomáhať. Osvojením si informácií bude aj v silách každého z nás zabojsovať za ochranu prírody. Ak každý z nás urobí malú zmenu vo svojich návykoch, úspech je zaručený. Spoznávajte hodnotu prírody a chráňte ju!

Nájdenných mláďat sa nikdy nedotýkajte!
Nepúšťajte voľne behať svoje psy!
Nesprávajte sa hlučne!

Vlasta Kottesová, PZ- Podhorie

O ryby sa treba postarať aj počas karantény

Lozornianski rybári začínajú sezónu tak ako vždy brigádami. Keďže ale zhromažďovanie nie je dovolené, brigády si môžu členovia odrobiť individuálne, po dohovore s predsedom alebo brigádnym referentom. Od začiatku sezóny postupne nasádzame ryby, tak ako ich hlavný hospodár dokáže pozháňať.

V priebehu apríla sme začali s prikrmovaním rýb, vyrobili a osadili sme hniezda na výter zubáčov. Tieto sme označili červenými bójkami, ktoré si už určite ľudia všimli na vodnej hladine. Postupne pri napúšťaní priehrady dorábame to, čo sme nestihli vlni. Cistíme lovné miesta, parkoviská, príjazdové cesty a dokončili sme rybník. Preteky plánované na 1.mája sme zrušili, pretože na nich by sa zhromažďilo veľa členov, ale maratón môžeme usporiadať, keďže tam chytajú dvojice, ktoré sú od seba vzdialené 50 – 70 m, a to nám zákon nezakazuje. Podľa nariadenia ministerstva by mali rybári dodržiavať cca 5 m rozstupy, to sa týka aj rybárskej sezóny, ktorá začína 1.júna. Mali sme

naplánované aj rybárske hody, ale to je ďaleko a nevieme ako sa bude vyvíjať pandémia a obmedzenia s ňou spojené.

Za Lozornianskych rybárov by sme ešte chceli poďakovať **Vladovi Bačkovi** za to, že každý deň chodí nielen okolo priehrady, ale aj po okolitých lesoch a zbiera odpad, ktorí tu nechali nezodpovední turisti.

Dušan Chlpek, MO SRZ Lozorno

